

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az ezredik szövetkezet.

A falusi kereskedelmi élet megtisztításának, a magyar kereskedelem modern alapokra fektetésének az a nagy munkája, amit gróf Károlyi Sándor kezdeményezett, a napokban nagy jelentőségű határállomáshoz ért. Most kezdte meg ugyanis működését a dömsödi fogyasztási szövetkezet, amely ezredik »Hangya«, a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő központja kötelékében működő szövetkezetek közt. Az elsőtől az ezredik szövetkezetig aránylag igen rövid idő alatt, 11 és fél esztendő leforgása alatt lehetett eljutni. Ez a körülmény is azt bizonyítja, hogy a szövetkezeti munkaságot egyáltalán nem lehet lekicsinyelni. Az ezer szövetkezet egymaga megölelje annak a sokat hangoztatott frázisnak, hogy a szövetkezeti mozgalom nálunk Magyarországon nem más, mint az agrárius nagy urak, az ezerholdasok olcsó kedvtelése. Pedig a Hangya kötelékén kívül vannak még a keresztény szövetkezetek, melyeknek száma szintén igen jelentékeny. Ez a sok szövetkezet az ország különböző részeiben, más-más falvakban munkálkodik. Hihetetlen dolog tehát, hogy a felvilágosodottság mai kor-

szakában a szövetkezetek közé csoportosuló nép könnyű szerrel hagyná magát orránál fogva vezetni a nagyuraktól, ha bensőleg nem volna meggyőződve, hogy a fogyasztási szövetkezet csakugyan üdvös dolog s ha az elért eredmények ezt a meggyőződését nap-nap után nem erősbbitenék.

A fogyasztási szövetkezetek ugyanis nemcsak szoros értelemben vett közgazdasági, hanem igen számottevő társadalmi munkát is végeznek. A széthuzódó törekvéseknek abban a korszakában, a melyben élünk, amikor ezer és ezer nyílt és titkos ellenség dolgozik minden elképzelhető eszközzel a magyar társadalom szétforgácsolásán, valóságos nyereség számba megy minden olyan szervezet, amelyik nem akar éket verni a társadalom különböző rétegei, különböző osztályai közé, hanem ellenkezőleg alkotó munkára akarja egyesteni a társadalom minden rétegét és minden osztályát. A szövetkezeteknek, de különösen a fogyasztási szövetkezeteknek tagja lehet mindenki az ur és a szolga, a munkaadó és munkása, a gazdag és a szegény, a művelt és műveletlen egyaránt. A fogyasztási szövetkezetek falain belül bármilyen rangu-rendű és bármilyen quali-

tásu ember is legyen valaki, csak egy közös célt munkálhat; úgy azonban, hogy a cél elérése érdekében kifejtett minden törekvésnek egyúttal a közérdek is munkálnia kell. A fogyasztási szövetkezet tehát nemcsak a társadalmi ellentéteket iparkodik elsimítani, hanem megindítója és fejlesztője is az önzéstől mentes közérdekű munkának. Azok előtt tehát, akik az ó-világ romjain akarják megépíteni az új világot, vagy pedig azok előtt, akik a romokon akarják minél nagyobbra építeni a saját világukat, azok előtt a másfél ezer fogyasztási szövetkezet bizonyosan sohasem volt és nem is lesz kedves.

Jó szerencse, hogy az ilyenek kisebbségben vannak és kisebbségben is maradnak mindég azok, akik a társadalmi és gazdasági reformokat el sem tudják képzelni rombolás nélkül. Ha egy várost szépre akarunk formálni, ahhoz nincs okvetlenül szükség földrengésre. Ha a társadalmi helyzetet akarunk javítani, ahhoz nincs okvetlenül szükség, hogy társadalmi rendünknek alapjait bontsuk meg. Végtelen szerencse tehát ránk nézve, hogy a fogyasztási szövetkezetek szaporodásával szaporodnak azok a szervezetek is, amelyek ezt a megcáfolhatlan igazságot átérzik és hirdetik.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Rettenetes történet.

— Azt hiszem, — szól az elbeszélő, akire a sor kerül — hogy jobb lesz, ha a hölgyek aludni mennek, mert ülőben be nem hunyják a szemüket ma este, ha történetkémet meghallották.

— Dehogy! — kiáltottak a hölgyek, karban. — Minket nem olyan könnyű megijeszteni! Csak rajta! Kezdje el!

— Oh, hölgyeim, de ez rettenetes és nem leszek oka, ha hiszterikus görcsöket kapnak, mikor a végére érekl! Fogadják meg tanácsomat és távozzanak e szobából, mielőtt belekezdnek!

— De mi szeretjük a borzasztó dolgokat — mondta egy szende arcú, kék szemű szőke asszony. — Nem ijedünk meg semmitől! Igazán. Hát csak bátran, inditsón!

— Rendben van — mormogta az elbeszélő, egy ötvenen felüli, öregedő ur, kinek tiszteletreméltó fehér haja volt s ez által még

sokkal idősebbnek látszott, mint amennyi valóban volt. — De, aztán ne mondják, hogy figyelmetlen voltam. En előre figyelmeztettem őket! Tehát:

Néhány év előtt történt, hogy fiatal, falusi leány — tudom, mert a szomszéd taluból való volt — Manchesterbe indult, hogy magának mint szobalány helyet keressen. Jó családból való volt, de a különböző sorscsapások miatt apjának egész vagyona elszórt s kénytelen volt így megkeresni kenyerét, mivel nem tanították egyébre, mint a házas teendőkre. Erős természetű és erős akaratu leányzó volt, de teljesen egyszerű és tudatlan. Alig hogy Manchesterbe ért, mindjárt kapott is helyet magának és nagyon megszerette gazdait. Eleinte jól ment minden. Nem volt ugyan sok szabad ideje, s mindig a szótterainben kellett tartózkodnia, de azért meg volt elégedve helyével. Jól bántak vele s megtakarított pénzecskéjéből még minden hónap elsején haza is küldhetett valamit a szülőinek.

Egy idő múltán azonban arra a meggyőződésre jutott, hogy ennel a háznál valami furcsa dolog történik. Eszrevette tudniük, hogy

nabár gyakran lát az ajtón bejönni diszesen öltözött hölgyeket, akik gazdáját vagy annak feleségét kívánták látni, de sohasem látja ezeket eltávozni a házból. Gyanakodni kezdett s gyanuja megerősítést nyert, mikor megtudta, hogy van a háznak egy szobája az emeleten, amelyet mindig elzárnak, valahányszor a házigazda és a felesége elmennek hazulról.

Egy napon, mikor mindketten elfogadtak egy délutáni teára szóló meghívást, a leány felszökött az emeletre, hogy a szobába, a titkos szobába betekintsen a kulcslyukon. És a véletlen úgy hozta magával, hogy ezen a napon a házaspár a kulcsot a zárban felejtette. A szegény szobaleány lelkevesztetten állt az ajtó előtt néhány pillanatig. Tanakodott rajta, bemenn-e, nem-e? De kíváncsisága erősebb volt, mint óvatossága, s végre is megfordította a kilincset.

De alighogy benézett, egyszerre felsikoltott, fejére hajtotta kötőjét s úgy menekült onnan, mintha üldöznék. De a rettenetes látványt nem tudta kiűzni az emlékezetéből. Mert ebben a rettenetes szobában törzsüktől elválasztott asszonyfejek heverték szanaszét a föl-

MEGNYILT!

Az új Rosenzweig-féle mellfűzőgyár

Szalárdi-utca 9. szám, saját ház.

Elegáns fogadó teremmel, fényes próbaszalonnal. Modern gépekkel felszerelt műteremmel. Hol a nagyrebecsült vevő közönség a következő előnyökben részesül: **Olcsóbb árak**, mert nincs az óriási boltbér, **szébb elegánsabb kivitel** és **előzékeny kiszolgálás**, mert az üzemet a tulajdonos nő személyesen vezeti.

Ez a másfélezer szövetkezet tehát nemcsak a magyar kereskedelemnek öröme, hanem a magyar társadalomnak is. A kereskedelem szempontjából ünnepezni azért, mert a fogyasztási szövetkezetek arról a térről gyomlálják és gyomlálták kezdettől fogva a gazt, ahol az a legmagasabbra burjánzott fel. A rossz közigazgatás, a nagy adó, az alacsony munkabér együttvéve sem adott annyi embernek koldusbotot a kezébe, mint az áru, termény és pénzsora. Most már vannak olyan szervezetek, amik féken tartják az uzsora minden fajtáját. Ezek a szervezetek egyuttal terjesztői a helyes eszméknek s egyuttal megkedveltek az alkotó közérdekű munkának. Ezek közé tartozik a »Hangya« ezer szövetkezele is. Ezeknek a szövetkezeteknek szaporodása tehát nemcsak a kereskedelem fejlesztése, hanem a magyar társadalom helyzetének javítása érdekében is szükséges.

A miniszterelnök audienciája. Félhivatalosan jelentik: Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök ma délelőtt tíz órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás egy óra hosszat tartott.

Osztrák delegáció. Az osztrák delegáció ma délelőtt 10 órakor plenáris ülést tartott *Baernreuther* elnöke alatt, amelyen a hadügyi költségvetést folytatólagosan tárgyalta. *Schönaich* közös hadügyminiszter több interpellációra válaszolt s azokra is, amelyek a tirol katonai lavinakatasztrófára vonatkoznak. Védelmese a katonai előjáróságok eljárását s a szerencsétlenségeket véletlennek minősítette. A költségvetéshez elsőnek *Unterkirchner* keresztényszocialista szól, aki, bár tagja a többségnek, a költségvetés ellen foglalt állást.

dön, megskalpozott és meg nem skalpozott állapotban, s néhol hosszú asszonyi haj hempergett a pádi mentumon.

Ebben a rémült állapotban egyszerre haltotta, a mint gazdái hazaérkeztek. Bizonyára azért, hogy a zárban felejtett kulcsot magukkal vigyék. Lopva a folyosóra kuszott, s haltotta, a mint téyaleg bezárták a rettenetes ajtót, s aztán nyugodtan jöttek le a lépcsőn, hogy ismét barátaikhoz siessenek. De alig hogy elmentek, a szegény leány összekötötte holmicskáját egy batyuba, s kiment az utcára. Es mindaddig csavargott ott, a mig végre egy rendőrt pillantott meg, a kinek elmondta a történeteket.

A rendőr a rendőrségre vezette őt, ahol az inspekción rendőrtisztnek újra elő kellett adnia mindazt, amit tudott s aztán megmutatni neki a házat is, amelyben ez történt. A rendőrség nem volt rest s egy szempillantás alatt körülkerítette a házat, a leány pedig a zárt ajtóhoz vezette az egyik tisztviselőt. A kulcs nem lévén a zárban, ki kellett az ajtót feszíteni. És mikor végre engedett az a nyomásnak, egy női borbélyterem misztériumai tárultak a meglepett rendőrök szeméi elé, melynek két ajtója lévén, az egyikben be és a másikon kijártak az abonensek.

Gaston Herbert.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér :: Kishídfőnél 9 éve vezetett ::

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 3.

Elnök **Návay** Lajos.

A napirend előtt

Hegy Arpád összeférhetlenségi bejelentést tett a december folyamán Esztergomban képviselővé választott gróf *Széchenyi* Emil ellen. A grótnak egyik birtokát a hadügyi kormány bérlé s ez inkompatibilis a képviselőséggel.

A bejelentést az összeférhetlenségi bizottság elé utasították.

Következett a

bankjavaslat

részletes tárgyalása.

Lovász Márton módosítást nyújtott be a harmadik bekezdéshez olyan értelemben, hogy »az alapszabályok változatlanul maradnak« helyett »újból életbelépnek« teendő. Ez a módosítás csak folyamán Lukács tegnapi módosításának. Követelte, hogy a közgyűlés Budapesten és Bécsben felváltva legyen és a főtanácsban legalább két magyar állampolgár foglaljon helyet.

Nem fogadja el az első szakaszt.

Holló Lajos parlamenti komédiának nevezte a törvényjavaslat tárgyalását, mert az ellenzék munkájára eleve rásütötték a hiábavalóság bélyegét.

— Ez u y van! — helyeselték a baloldalon.

Ezután részletesen bírálta a szakaszt. Az első bekezdésnél kifogásolta, hogy az »érvényben lévő bankalapszabályok« kitelt a pénzügyminiszter módosítani kívánja.

A második bekezdésnél a bankliókok felállítására szövegezt, mert itt Ausztriát kifejezetten előnyben részesítik.

A bank budapesti igazgatóságának jogkörét ki kell bővíteni, önállóítani, mert a mostani működés nem egyéb expedíció munkakör betöltésénél.

A devizaüzlet megosztását követelhetné az ellenzék, de egyelőre megelégszik azzal, ha a devizaüzlet arányosítását követeli a bécsi és budapesti főintézetek közt.

Módosítványt nyújtott be, hogy a saját záloglevelek vétele és eladása vétessék fel a bank üzletkörébe. (Helyeslés a baloldalon.)

Félegy órakor **Holló** Lajos 10 perc szünetet kért, aztán folytatta beszédét.

Bakonyi Samu javasolja, hogy a paritás a vezérutikári állás betöltésénél is érvényesüljön.

Ezután a Ház a javaslatot Lukács stilláris módosításával elfogadta.

Polónyi Géza a közraktárak felállítását tartja szükségesnek.

Lukács László: A közraktárak ügye nem az ő hanem a kereskedelmi miniszter tárgyjához tartozik.

Lovász Márton kéri a Ház határozatképességének megállapítását.

Elnök elrendeli a képviselők összeszámolását.

Hatvanvan vannak jelen, mire az elnök az ülést felfüggeszti.

Lovász eláll javaslatától s a tárgyalás tovább folyik.

A Ház a II. ik szakaszt változatlanul elfogadja.

Az ülés 3 órakor ért véget.

A Rimanóczy-hagyaték jövedelmének fejlesztése.

Bizottsági ülés helyett értekezlet

Részletesen foglalkoztunk már azzal a tervvel, hogy Nagyvárad városa vegye meg a Rimanóczy-szálloda közvetlen szomszédságában levő Papolczy féle ház a Royal-kávéház bérlőjévé s a régi ház lerombolása után helyére kétemeletes ház emeltesse, amely teljesen hozzácsatoltassék a szállodához, illetve azzal kibővítsék a Rimanóczy-épület tömb, akként, hogy a földszint egy része a kávéház, a Körözfelölí része pedig a fürdő kibővítésére, a két emelet pedig a szálloda kibővítésére szolgálja. A kávéház bérlői a megnagyobbított kávéházért évi 19 ezer koronával több bért fizetnének; míg a fürdő és szálloda jövedelme szintén emelkednék.

Ezen építkezés keresztülvitele kétségtelenül érdeke a kávéház bérlőinek, tehát magánérdek, de nagyobb részben azonban közérdek is, mert az ingatlan tulajdonosának érdekéből szükséges, sőt kötelesség, hogy az alapítvány vagyona minél jövedelmezőbbé tétessék.

A város főmérnöke már elkészítette a terveket s a számításokból azt hozta ki, hogy a Rimanóczy szegény alapnak évenként mintegy tízezer korona tiszta nyeresége lenne a transzaktió keresztülviteléből.

Tegnapra hívták össze a pénzügyi bizottságot, hogy foglalkozzék ezzel a kérdéssel, azonban a dolog finanszírozását illetőleg valami tévedés fordult elő s ezért a főszámvevő az egész számadást alapos revízió alá veszi és így a pénzügyi bizottság az előterjesztés nélkül foglalkozott a kérdéssel s érdemileg csak az újból összehívott ülésen tárgyalja a dolgot. Így azután a márciusi közgyűlés elé sem kerül az ügy

A pénzügyi bizottság igen sok tagja megjelent s így alapos tárgyalásra volt kilátás, azonban *Rimler* Károly polgármester, mint elnök, mindjárt kijelentette, hogy a dolgot nem terjesztheti elő, mert valami hiba csuszott a számításokba, amely az egésznek teljes át-számítását tette szükségessé s ezért nem terjesztheti elő az ügyet. Bocsnatot kér, hogy ide táradtak hiába.

Ezzel vége is lett volna az egész ülésnek azonban hozzá szólottak előterjesztés nélkül is a kérdéshez.

Dr Popper Akos azt látná helyesnek, ha a kávéházbérlőkkel az egész ingatlanok, a fürdőnek és a szállodának bérbevételére tárgyalnának.

Dr Moskovits József ellenzi most a ház megvételét és az új építést. Majd ha a kávéházi bérlet lejár. A hagyaték nem a városé, hát hogy akarják a kérdést megoldani. A jogügyi bizottságnak is foglalkozni kell a dologgal. Erős szavakkal ostromozza az olyan városi gazdálkodást, hogy most is fél év óta be van zárva a fürdő nagyobb része.

Dr Várady Zsigmond helyesli *Moskovits* megróvó szavait. Az épület megvételét és újraépítését ne is tárgyalják. A város ne avatkozzon a magán vállalatokat illető dolgokba. Őt év múlva, ha a bérlet lejár, így is háromszor annyit kap bérben a város. A szálloda mai állapota megdöbbentő. Az egész objektumot

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szíves pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer tér.

bérbe kell adni. Majd az Apolló ujjáépítésével foglalkozik s helyteleníti azt.

Dr. Molnár Lure a város kötelességének tartja, hogy az alapítvány jövedelmét fejlessze. Ő nem tudja, mit akar a tanács, éppen azért nem lehet azt olyan mereven elutasítani s ha bebizonyosul, hogy 10,000 korona nagyobb jövedelmet hozna a transzactió, azt keresztül vinni. A tanács folytassa a tárgyalásokat.

Dr. Popper Ákos helyesli dr. Molnár fel-fogását. Ha előnyös, vegyék meg a Papolczy-féle házat. De tudni kell, hogy az egész mű-velet mennyi több jövedelmet hozna. Azt in-ditványozza, hogy a szállodát és fürdőt is adja bérbe a város.

Rimler Károly polgármester felemlíti, hogy hónapok óta tárgyal már. A Papolczy házat évek óta megakarták venni, de nem lehetett, mert a városnak nehezebb valamit vásárolni. Ezt a házat előbb-utóbb meg kell venni a vá-rosnak, bármily áron. Most jó alkalom lenne, hogy megvegyék. Ezután részletesen kimutatja, hogy eltekintve a kávéháztól, a szálloda és fürdő szűk, azt bővíteni kell. A város nem dobhatja el magát a jövedelem fokozását.

Weisz Lajos helyesli a tanács tervét, de hogy mindenki kellőképp tanulmányozhassa a kérdést, az újabb pénzügyi bizottsági ülés előtt nyo-massák ki s küldjék szét a tagoknak.

Dr. Adorján Emil szintén az egész épület bérbeadása mellett van. A Papolczy-ház meg-vételére kérjék a polgármester egy évi opciót s addig tárgyaljanak.

Dr. Moskovits József nincs meghatva a fürdő és szálloda mai jövedelmétől s azt ke-vésnek tartja.

Dr. Thury Lajos a kérdés jogi oldalát fejte-gette. A tanács tervét helyesli, mert növeli a szegényalap jövedelmét.

Ezzel befejezték az eszmecserét s szét-oszlottak.

IX. országos gazdakongresszus Bu-dapestben. A magyar gazdaközönség utolsó országos kongresszusát Pécsen 1907. év szeptember hónap 3. és 4. napjain tartották meg. Ezóta sok megoldandó kérdés vetődött fel-szinre. Eppen ezért folyó év május 6., 7. és 8. napjain újabb kongresszust fog rendezni az O. M. G. E. a vidéki gazdasági egyesületek, szö-veketek és gazdakörök tagjainak bevonásá-val oly célból, hogy megvitathassák a törvény-hozási, kormányzati és társadalmi intézkedé-eket, amelyek egyrészt a mezőgazdasági termel-és kiterjesztése és fokozása, másrészt pedig a mezőgazdasági termények kedvezőbb értékesi-tése szempontjából szükségesek. A kongresz-us a székestővárosi vígadó termeiben tartja üléseit a közigazgatási és szakoktatási mező-gazdasági politikai és értékesítési-, állattenyésztési és állatgyógyászati-, földmívelésügyi és növénytermesztési, majd a mezőgazdasági, ipari és üzemi szakosztályokban. A tanácskozások rész-letes programját és az előadók névsorát márc. 18-án délelőtt 10 órakor állapítják meg a Köztelken, amidőn alakul az ülést tartó, a kon-gresszus rendező bizottsága. Különben a kon-gresszus elnöksége Károlyi Mihály gróf veze-tésével már hozzáfogott az előkészítő mun-kálatokhoz. A napokban érték fel a disz-elnöki tisztségre Darányi Ignácot, Desseffy Aurel grófot, Serényi Béla gróf földmívelés-ügyi minisztert és Tisza István grófot. A kon-

gresszusi iroda, amelynek élén Rubinek Gyula igazgató, mint titkár és Mutschenbacher Emil dr. titkár állanak, gondoskodni fog a tanács-kozással fölérkező gazdák elszállásolásáról és legközelebb lépéseket tesz a kedvezményes vasuti utazásra jogosító igazolások ügyében is. A májusi gazdanapokat érdeklő minden ügy-ben a kongresszusi iroda (Budapest, IX., Köz-telek ad felvilágosítást.

Agyonlőtte az édesatyját.

Gyilkos uriember.

Borzalmas dolgot követett el tegnap egy elvetemedett ember Biharmegye egyik nagy magyar községében. A sülyedés legalacsonyabb fokára jutott ember a saját édesatyját lőtte agyon, mert az nem akarta tovább nézni, hogy szerencsétlen gyermeke a romlottság fertőjében elsülyedjen.

A gyilkosság híre a vármegyében futó-tűzként terjedt el és mindenütt nagy meg-döbbenést keltett, mert a borzalmas cseleke-detnek a megyei jegyzői kar egyik legrégebb és legtekintélyesebb tagja esett áldozatul.

Az esetről teljes részletes tudósítással egy-általán nem szolgálhat senki, mivel a nyomozást vezető csendőrség a borzalmas dologról természetesen nem adhat részletes felvilágosi-tást. A nagy titkolózásnak pedig az oka, hogy a gyilkosság és annak körülményei még nem állanak tisztán. Nagyon valószínű, hogy a pusztá gyilkosságon kívül még más is van a dolog hátterében, mely szenzációs részleteket helyez kilátásba. Erről azonban a nyomozás sikere érdekében egyelőre semmit sem lehet közölni.

A történetekre vonatkozólag adjuk a követ-kezőket:

Esztár község jegyzője Fülöp András 62 éves jómodu ember volt. Fülöp egész életén keresztül a legszorgalmasabb tagja volt a jegy-zői karnak. Hivatala mellett a feleségével ka-pott tekintélyes vagyonon gazdálkodott. A jegyzőnek egy fia volt Fülöp István, akit már kicsi korától kezdve tulságosan el is kényez-tettek. A szerencsétlen fiatal ember részben a korábbi gyenge nevelésének köszönheti sorsát, mely őt az ügyészség kezére birtatta.

Fülöp István fiatal korában tanulni egy-általán nem szeretett. Szülei alig tudták rá-bírni, hogy Debrecenben a gazdasági földmü-ves iskolát végezze, amit nagynehezen el is végzett.

Debrecenben valósággal megváltozott a fiatalember. Belekötött az élvezetek minden nemébe és mikor az iskolából hazatért, már romlott gyermek lett belőle, aki ezután évről-évre sülyedt. Dolgozni nem szeretett. Hogy valamennyire leköszék szülei, édesanyja a vagyon egy részét a szerencsétlen fiára íratta, Fülöp István ekkor megnősült. Feleségül vette Buday Géza álmosdi jegyző leányát.

A családi élet sem volt képes a fiatalem-ber a züllés útján megállítani. Ez csak több

alkalmat nyújtott neki, hogy adósságot, adós-ságra halmozzon, míg végre oda jutott, hogy a reá iratott vagyon felett megperdült a bitele-zők dobja. A szerencsétlen embert ekkor Fülöp András, az édesatyja kimentette. Tetemes anyagi segílyt nyújtott neki. A fiatal 26 éves ember, mintha megjavult volna ettől. A javulás azonban csak rövid ideig tartott, aztán újra kezdődött minden. Az öreg urnak hiábavaló volt minden törekvése, ettől kezdve fiát nem volt képes egy pillanatra se visszatérteni.

A galambvadászat.

Csütörtökön délelőtt Fülöp András a jegy-zői irodában volt, s a községi ügyek elintézésével foglalkozott. Eközben a jegyzői lak nagy területű udvarán Fülöp István vadász-fegyver-rel a galambokra vadászott. A galamb-vadászat nem tűnt fel senkinek, mert Fülöp István ezt máskor is megszokta tenni. Egyszerre abban maradt a vadászat és Fülöp az irodába ment be, ahol édes atyjától pénzt kért. Fülöp András, aki már fiára nagy összegeket áldozott, a ké-relmet megtagadta és kéréseketlenül elutasí-totta magától a züllött fiút. Ekkor heves szó-váltás keletkezett az apa és fiu között.

A jelenetnek szemtanúi is voltak. A szó-váltás után Fülöp István felállott és a jegyzői irodából kiment a folyosóra, ahonnan üveges ajtó nyílik az irodába. Fülöp István az ajtón kívül megállott és visszanezét, hogy nincs e az édesatyja közelében valaki. Mikor meggyő-ződött róla, hogy a golyó másban nem tehet kárt, arcához emelte a fegyvert és célba vette ősz édesatyja fejét. A következő pillanatban el-dördült a fegyver és a golyó fején találta Fülöp András, aki vértől borítva rogyott le a székről.

Fülöp István rettenetes cselekedete után menekült a borzalmas helyről, ahol édesatyja a haláltusáját vívta. A községházán az *esetnek szemtanúja volt a községi bíró*, aki azonnal telefonált a pocsjai csendőrségnek, ahonnan Péchy Győző csendőrőrmester vonult ki a hely-színre. A csendőrök utközben találkoztak Fülöp Istvánnal, akit *azonnal letartóztattak*. Fülöp maga akart a csendőrségen jelentkezni. Letar-tóztatása alkalmával *nem tagadott semmit*, még csak nem is igyekezett leplezni borzalmas cse-lekedetét. Töredelmet nem mutatott. Cseleke-dete okául egyedül azt hozta fel, hogy édes-atyja nem akart neki pénzt adni. A gyilkos a csendőrség ma fogja beszéltetni Nagyváradra az ügyészségre.

Fülöp András másfél óráig kinlódott, míg a halál megváltotta szenvedésétől. A borzalmas cselekedetről értesítették a nagyváradai ügyész-séget, mely a berettyóújfalui járásbírósgót bizta meg a vizsgálat foganatosításával. A tegnapi nap folyamán a hatóság közegei megjelentek. Ezután foganatosították a boncolást. A teme-tés délután 4 órakor ment végbe óriási rész-vét mellett.

A csendőrség a nyomozást tovább foly-tatja. Az eddig beszerzett adatok szerint a gyil-kosnak bűntársai vannak, ami azonban további meg-érősítésre szorú.

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

CEMENT

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedélemezek, elszigetelőlemezek, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

Legelegánsabb estélyi czipők

és urak részére
báli divatcikkok
legkedvezőbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

Kath. népszövetség Gyulán.

Nem lehet zászlóbotásnak nevezni a gyulai népsz. ezidei nagyobb kiterjedésű működését, mert már évekkel előbb majdnem száz volt a tagok száma. Az idén azonban hatalmas méretekben bontotta ki szárnyait s most már majdnem az egész várost átöleli. Méltó is ahhoz a városhoz, melynek bitkőségére boldogemlékü Schlauch biboros azt mondta, hogy pástorbotjának gyémántköve, ha olyan nagy fontosságú ügyben, mint a Kath. népszöv. megérti a hívó szót, mely egyházunkat, hitűket, erkölcsűket akarja megmenteni az ostromokkal szemben, mely szegényt, tudatlant fel akar emelni, hogy boldogítsa.

Nagyban hozzájárult az ügy sikeréhez Huszár Károly orszgy. képv. beszéde, melyet ezerre menő tömeg hallgatott a Göndöcs-kerti pavilonban. Sok alvó lelkiismeretbe markolt bele, hogy felébressze lusta álmából. A demokrata szájhősök minden gáncsokodása dacára oly erővel magával ragadta a hallgatóságot, hogy százról négyszázra emelkedett a tagok száma. Bátran elmondhatja magáról a gyulai csoport, hogy hozzá hasonló a váradi egyházmegye területén nincs.

Nagyobb szabású agitáció előzte meg a gyűlést s utána sem szűnt meg a helybeli vezetőség ismerve az ügy fontosságát nem hagyja elaludni az érdeklődést.

A város több olvasó körében tartott értekezletet, a Kath. Körben pedig kellemes estélyt szerzett Zombori Gyula kelet utazónak előadásával összekötve. Összesen 35 csoportvezető végzi apostolkodását a rájuk bízott tagok közt.

* **A szinügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város szinügyi bizottsága hétfőn, márc. 6-án délután 5 órakor a városházán ülést tart, amelyen a március havi műsort, továbbá az igazgatónak a kínai társaság fellépte alkalmából a helyárok felemelése iránti kérelmét tárgyalják.

* **A trónörökös beteg.** Bécsből jelentik: A Ferenc Ferdinánd trónörökös betegségéről elterjedt hír nem bizonyult valósnak. A trónörökös, a ki hétfő óta Bécsben időzik teljes egészségnek örvend. Kedden este feleségével együtt a Deutsches Volkstheaterben volt, a hol megnézte Molnár Ferenc szindarabját, a testőrnök előadását. Szerdán este Mária Jozefa főhercegnő estélyén volt. Ezen az estén

a trónörökös igen jókedvűnek látszott és Girardi, a kit meghívtak a főhercegnő palotájába, több kuplét énekelt a trónörökös kívánságára. Tegnap Koch és Blas festők atelier-ját látogatta meg. A trónörökös már valószínűleg holnap elutazik Brioni szigetére.

* **Apponyi Amerikában.** Newyorkból jelentik: Tegnap Apponyi Albert gróf tiszteletére bucsu-bankett volt, amelyen több kiváló személyiség között Hengelmüller báró osztrák-magyar nagykövet is megjelent. A döntőbíró-ságok és a békeeszmé előmozdítása érdekében működő egyesület Apponyi Albert grófnak ezüst serleget adományozott.

* **Az új vízmű biztonsága.** Az új vízműtelep egész területe nincs úgy megvédve a Körös áradásaitól, mint a régi telep s a Körös kiöntése már nehéz ezresekbe került a vízvezetési alapaak. A város azért az új vízmű területét jobban biztosítani akarja és pedig a kőpárhuzammű magasabbra építése által. A miniszter ezen munkálatokra helyszíni szemle megtartását rendelte el.

* **Uj magyar nemes.** Ő felsége a király Strasser Alfréd bécsi lakosnak és törvényes utódainak a közgazdaság terén kifejtett munkásságának elismerésül a magyar nemesiséget »Sánczi« előnévvel adományozta. Strassernek Nagyváradon is vannak rokonai, amelynyiben lovag Wertheimstein Alfrédnek veje.

* **Négy utca aszfaltozása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Uri-utca, Kert-utca, Borz-utca egész utestét, Beöthy Odön-utca alsó részének pedig járdáját aszfaltból készítteti el. A miniszter ezen közgyűlési határozatot jóváhagyta, azonban a munkálatok költségeinek fedezése kérdésében némi bajok merültek fel. A közgyűlés ugyanis ezen munkálatokra fedezetül a közuti alap 1909. évi maradványát, továbbá a kórház-utcai vasuti hid kibővítésére szolgáló 19.250 koronát jelölte ki. Ugyanis a város feliratban kérte a keresked. minisztert, hogy ezt a 19.250 kor. hozzájárulást engedje el Nagyvárad városának. A miniszter azonban a kért összeget nem engedte el. Így ezután Nagyvárad városának más fedezetről kell gondoskodni.

* **Az új kórházi telek bérbeadása.** Tudvalevőleg a vármegye Diósi Lajostól megvásárolta a Kórház utcán lévő hatalmas szőlőtelket, az új kórház céljaira. A szépen gondozott szőlő-telek még nagyon valószínű, hogy egy ideig termőtalaj marad, mert az új kórház ügye ugyancsak késik a belügyminiszteriumban. A szőlőtelket a vármegye addig haszonbérbe adta, még pedig volt tulajdonosának, Diósi Lajosnak, aki évi 2550 koronát fizet a területért. A szerződés előzőleg 1910. decemberig szólott, most ismét megújították december 31-ig, tehát az új kórházból az idén sem lesz semmi.

* **Felolvasás a Mérnök Egyletben.** A mérnök egyesület ma délután 6 órakor a városháza nagytermében felolvasó ülést tart. Ez alkalommal Belányi Imre, a villamos mű igazgatója vetített képek kíséretében bemutatja az elektromos áram alkalmazását az iparban. Ezt követőleg Bertram Brunó, a premontrai főgimnázium tanára, a Halley-üstökös fogja ismertetni és szólni fog annak pályájáról. Az üstökösök, az égnek bolygó vándorai mindenkor

élénken foglalkoztatták a népek képzelatét. A legtöbbről azt sem tudjuk, honnan jönnek, hová mennek. Egy-kettő azonban hosszabb időközökben fel-felkeres bennünket, így a Halley üstökös is, amely 1835-ben és legutóbb 1910 évben volt látható. Sajnos, tavaly igen rövid ideig láthatuk és így annál nagyobb érdeklődéssel várjuk a róla szóló alapos, minden ízében érthető népszerű fejtegetést. A két előadásra a méraök egyesület ezúton is felhívja az érdeklődők figyelmét.

* **Missis meghalt.** Nagyváradnak egy bizonyos köre megindulással fogja olvasni ezt a rövid mondatot, amely pedig egy küzdelmekben gazdag élet végét jelenti. Csak férje neve után volt ismeretes Reissert Anna, aki Königsbergből sok hányattatás után került Nagyváradra. Családi köre tragikus pusztulása után nyelvmesternővé lett, akinek nagy irodalmi és nyelvbéli jártasságát a német, francia, angol nyelvekben csodálták, energiáját tisztelték, ambícióját és lelkiismeretességét szerették, sorsát részvétellel kísérták; neves tanár mellett kiképzett talentuma nem egy szép rajzban vagy képben örökítette meg magát, zenei műveltségénél fogva élvezte Gounodt, Wagnert stb. Nagy műveltsége előkező körök szellemes tagjává tette, de az élet nehéz viszonyai kenyérkeresetre utalták, amit megtörhetetlen energiával, mély hittel, csapongó kedélyvel, lankadatlan tanulás és tanítás vágygyal teljesített. Bár hazáján kívül élt és rajongott a klasszicizmus és szelid éghajlat hazájáért Olaszorszáért, Velence ringó gondoláiért, Canal Grande gyönyörű palotasoráért, otthon volt és boldog az örök város műemlékei közt, sorsa elvitte Messinába, Palermoba, Nápoly panorámáját sohase felejtette, hazánkban több családoal volt otthonos, városunkban a társadalom előkező rétegének osztotta szellemi kincsét, de szívvel-lélekkel porosz maradt, nem felejtette el hazáját, Kant városát, bálványozta a nagy Németországot és császársját. Elete küzdelmes volt és mégis hihetetlen vasakarattal csüngött rajta, szombaton este nem is gondolta, amikor az orvos a koponyalékelést szükségesnek jelentette ki, hogy a halál még vele szemben is győztes lesz. Tanítványai hölgyek, urak, gyermekek mély megilletődéssel álltak ágya előtt, ahonnan eszméletlen állapotban bár, de folytonosan beszélt, míg erejét nem vesztette és egyik tanítványának virrasztása után, imája és áldása közben nemes lelke el nem szállt. Temetése vasárnap d. u. 4 órakor lesz Nagyváradon, az olaszii temető halottas házából, engesztelő szentmise áldozat hétfőn 9 órakor az olaszii piébánia templomban.

* **Ongyilkos vasuti hivatalnok.** A sarkadi vasuti állomáson tegnap reggel 8 órakor öngyilkos lett egy fiatal, 22 éves vasuti hivatalnok, Nagy Ernő. Az öngyilkos egymásután kétszer süttötte el revolverét, s az egyik golyó szívet furta keresztül. A lövés zajára az állomás személyzete berohant Nagy lakására, ahol már ekkor nagy vértócsában, halva feküdt az öngyilkos. Nagy Ernőnek édes atyját, ki Aradon vasuti főellenőr, táviratilag értesítették az öngyilkosságról. Hogy miért lett öngyilkos a fiatalember, eddig még nem sikerült a hatóságoknak megállapítani. Nagy Ernő hulláját Aradra szállítják.

* **Egy pesti gavalért letartóztattak.** Newyorkból jött tegnap a következő szűkszavu távirat Budapestre: A rendőrség ma letartóztattott egy szélhámost, aki Arkövy Richárd bárónak neve i magát. A letartóztatta Arkövy

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-fele

Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Richard, Arkövy Józsefnek, a budapesti orvosegyetem tanárának fia. Itju korában híres alakja volt az éjjeli Budapestnek s ezeiőt hat évvel válóhamisítás miatt szöknie kellett Budapestről. Családja segítette, de a fiatal ember megint rossz útra tért és a család miatt Amerikában letartóztatták. Most másodsor került összekötésbe az amerikai rendőrséggel. A legfelsőbb négyszáz körében mozgott mindig és különösen az ujonnan egybekelt Dacies grófi párral érintkezett gyakran. Newyorkba annak idején bécsi és budapesti előkelő szalonok meleg ajándékeivel érkezett. Letartóztatása európai rendeletre történt. Azzal vádolják, hogy ötezer korona értékű platina-olvasztógépet lopott. Tizezrezer korona óvadék ellenében szabadlábra helyezték.

* A nadrágszoknya és a nótaszerző.

Nem is hinné az ember, hogy a nadrágszoknya még a nótaszerzőknek is bajt okoz. A napokban ugyanis egy vidám társaságban azt mondja valaki Fráter Lórántnak:

- No Lóránt, mit szólsz az új női divathoz?
- Dühös vagyok rája.
- Miért?
- Hát irok egy nótát:
Az én rózsám finom fajta,
Feszül a nadrág is rajta . . .

Most már ki tudja, hogy a nótában az én rózsám legénye, vagy pedig leány . . . ?

* **Terrorizáló sztrájkolók.** Fesztinger Emil pékségéd, az iparhatóságnak bejelentette Orták Fülöp és Tiscy János süte-segégeket, mert ezek öt folyó hó 1-én, a Szacsy-utca kérdőre vonták, hogy miért dolgozik és miért nem tart a sztrájkolókkal. Midőn a rábeszélésnek hatása nem volt, ütlegelni kezdték. A rendőrkapitányi hivatal, mint elsőfoku iparhatóság, Orták Fülöp és Tiscy János süte-segégeket az ügyészi megbízott vádindítványának megfelelően, tejenkint 14 napi elzárásra és 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítéltek felebezéssel éltek.

* **Fütlőmirigylob Mezőtelegden.** A központi járás főszolgabírája tegnap jelentést tett az alispánhoz, hogy a mezőtelegi iskolában egyszerre 16 gyermeknek lépett fel a fütlőmirigylob. A járvány továbbterjedésének megakadályozása végett a főszolgabíró ur iskola-beiratását véleményezi.

* **Rablógarázdálkodás a Lajtán.** Sopron megye törvényhatóságától tegnap siralmas panasz érkezett Biharmegyéhez. A panaszban elmondják, hogy a Lajta vizét osztrák területen el akarják vezetni és ipari célokra akarják felhasználni. A Lajta elvezetése által az egész környeket valóságos katasztrófa érheti. A geológiai tudósok nyilatkozata alapján elvezetés esetén a Lajta vidékén a talaj viz sülyedni fog, a kutak kiszáradnak s a föld termőképessége a lehető legalacsonyabb fokra sülyed. Az osztrákok már három ízben vezettek el a Lajtából és ezáltal is jelentékeny károkat idéztek elő. Sopron megye törvényhatósága az újabb merénylet ellen az egész ország titakozását akarja kihívni. Arra kéri Biharmegyét is, hogy az osztrák rablógarázdálkodás megakadályozása iránt irjanak fel a képviselőházhoz.

* **Rendőri hírek.** A kassai rendőrség értesítése szerint Faszko János 27 éves alacsony, szőke arcú és hajú, szőke bajszú, rosvott multu, jól öltözött foglalkozás nélküli professzionátus zsebmetész Oleksza János sérelmére 540 korona elidegenítése után megszökött. A rendőrség kézrekerítése iránt intézkedett. — Az egri rendőrség értesítése szerint Berger Henrik, ottani szállodatulajdonos kárára ismeretlen tettes egy 1050 korona értékű brillians nyakkendő tujét ellopta. A tuj arany két és fél karát súlyú brillians kő platinába van foglalva, erősen domboru, 8—10 mm. tér

fogatu. A nyámra vezető 100 korona jutalomban részesül. — Kóhn Iure budapesti háztulajdonos birtokából 5000 korona értékű részutalványt ismeretlen tettes ellopt. Részutalványt a központi kereskedelmi és Iparbank bocsátotta ki 25 drb részvényére. A rendőrség a részutalványokat ayomoztatja.

* **Lopások.** Király Károly postaszolga felentést tett, hogy egy gondjaira bízott 15 kor. értékű fehér és fekete tollu nyírott szárnyu pulykát ismeretlen tettes ellopt. Hasonló panaszt tett Fászi Sámuelné, özv. Kelemen Lajosné, Simon Miklósné és Fekete József valamennyien Halász-utcai lakosok s szomszédok, ismeretlen tettesek több darab fejszét, ruhament és 8 darab tyukot elloptak. A rendőrség a tolvajok kézrekerítése iránt intézkedett.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!
10. 13. és 17.
Koronáét
Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad
Kossuth-utca 5. gyár épület és
:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

x **A Nagyvárad Messenger-Boy** gyorsküldő vállalat szives tudomására hozza az érdeklődőknek, hogy a futárok karján látható 693 szám a vállalat telefonszáma. Szükséges a számot feljegyezni, mert a folyton változó tavaszi időjárás miatt előforduló hirtelen megbetegedés esetén a vállalat gyorsan előteremti a házi orvost, megvárja a rendelvényt és gyorsan hoz gyógyszert.

Mielőtt
az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznék, ne
mulasszák el
FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég
előnyös áraitól és eredeti
angol szöveteinek kitűnő
minőségéről és elegáns
szabásáról meggyőződni.
Nagyvárad, Szt. János-utca.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

mlg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

x **Mezőgazdaságok, szeszyarak** kassétyok és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemű van, a legolcsóbban jönnek ki a *villamos világítással*. erre nézve *Stern Adolf* nagyváradi electrotechnikai cég bárkinek szivesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csengőket, telefont, vilámlámpát készít, azonkívül csillárokat témből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Uj virágüzlet!
Fratrics János
kereskedelmi és műkertész.
Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
csarnok: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek
báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok
szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad. Rákóczi-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vétetnek.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Traviatta. (Révi Aurélia utolsó fellépte)
Vasárnap délután: Testőr, este: Elvált asszony.

Cigánybáró. Strausz örökszép operettjében, Szaffi szerepében folytatta tegnap Ch. Révi Aurélia vendég szereplését. Hangja sokkal fárdatabb volt, mint első fellépte alkalmával. Bizony, így a siker is kisebb volt. Saját hegedű kíséretével előadott magyar dalai is jobban tetszettek. *Mihályi Ernő* éneke, mint mindig, most is megkapott klasszikus szépségével; az ő éneke Strausz operettjét szinte új színnel élénkíti föl. *Leóvey Zsupánja* sok derűséget keltett, szinnyug *Kassay Cornarrója*. Az est sikerében osztoztak *Zsigmondy Anna*, *Gózon Gyula*, *T. Pögány Janka*, *Asszonyi László* is, ugy nemkülönben a kitűnően összeant ének és zenekar.

Révi Aurélia bucsuja. Zajos sikerű, két vendégjátéka után, ma este bucsuzik Révi Aurélia a nagyváradi közönségtől. Az örökszép »Traviatta« cimszerepét éneklő művésznő, akinek ez egyik legkiválóbb alakítása. Az opera ismert kitűnő szereposztásban kerül előadásra.

Szász Zoltán előadása. Érdekes irodalmi esemény színhelye lesz ma a Szigligeti-színház. Szász Zoltán fővárosi író fog előadást tartani »Szépség és szerelem« címmel; előtte Étsy Emilia tart konferencet. Az előadás délután 5 órakor kezdődik; helyárák a rendesek.

Vasárnap a színházban. Szokatlan érdeklődés mutatkozik a holnapi előadás iránt. Délután Molnár Ferenc »Tiszóka«-ja megy fel helyárákkal, este pedig az »Elhalt asszony« Károlyi Leonával és Zsigmondy Annával. A művésznők dívat versengése szenzációnak ígérkezik. Ezt bizonyítja a jegyek utáni valóságos ostrom. A legtöbb jegyet már szétkapkodták.

A japánok Nagyváradon. Hétfőn és kedden este mutatkozik be Hanakó és társulata Nagyváradon. A japánok művészetét a legjobb hír előzi meg, speciális alakítást és játékmódot lát a közönség, ami eddig ismeretlen előttünk. Jegyek mérsékelt helyáremeléssel már kaphatók a nappali pénztárnál.

Vas és rézbútor

gyári rakatári

Szék rényágy egy matraccal 19 korona
Sodrenybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

EGYESÜLETEK.

A Katholikus Kör választmányi ülése. A Katholikus Kör márc. 4-én délután 6 órakor ülést tart. Az ülésen folyó ügyeket tárgyalnak.

A Népevelési Egylet gyűlése. A Biharvármegyei Népevelési Egyesület választmányának tagjait a vármegyei bizottsági kis termében márc. 4-én, szombat d. u. 5 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom. Tárgy: a) Számvizsgáló bizottság jelentése; b) 1911. évi költségvetés; c) folyó ügyek. Fráter Barnabás, elnök.

SPORT.

Az üggető versenyegylet kérelme Az üggető versenyegylet tegnap kérelemmel fordult a vármegyéhez, hogy a törvényhatóságtól a rendes évi segélyt kikérje. A versenyegylet az idén is akar két napos üggető versenyt rendezni és ehhez szükséges a vármegye támogatása. A kérelem felett a legközelebbi közgyűlés dönt.

A Nagyváradai Sport Egylet klubközi versenye. A főgimnázium torna csarnokában serényen készülnek a folyó hó 19-én tartandó versenyre, amely városunk sport-szerető közönségének kedves szórakozást ígér. Mintegy 5-6 vidéki egyesület adta le ideiglenes benevezését, amelyek tekintélyes számú résztvevőket fognak küldeni. A nagy kaliberű verseny és disztorna programjából kiemeljük a következő versenyszámokat: 1. magas ugrás, 2. súlydobás, 3. helyből távolugrás és függés, 4. magas nyújtó, 5. magas korlát. Terve van még véve vívó és birkozó akadémia is. E nagyszabású sporteseményre előre is felhívjuk a közönség érdeklődését.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLESO

REISZ bútorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Igazgatóságunk határozta folytán az egész országban bevezetett egységes, szabott gyári árainkból, amelyek minden egyes pár lábbaibe be vannak bélyegezve, kizárólag Nagyváradon a

Bémer-téren a Bazár-épületben és Kossuth-utca 5 szám alatti

fióküzleteinkben 1911. március 1-től kezdődőleg visszavonásig

10 % engedményt

adunk.

Ezen elhatározásunkban ama hazafias gondolkodás vezérelt bennünket, hogy utját álljuk az ijesztő mértékben növekedő cipőbehozatalnak, amely a legutolsó statisztikai kimutatás szerint 1910-ben 25.000.000 koronára rug.

Reméljük, hogy városunk hazafiasan érző vevőközönsége nagy meglepéssel fogja igazgatóságunk eme hazafias érzéséből fakadó elhatározását tudomásul venni, annál is inkább, minthogy ezen 10 százalékos engedmény folytán a cipőket oly árral árúsítjuk, amely árral, a minőséget tekintve semmiféle külföldről behozott cipő a versenyt fel nem veheti.

Ekkép a remélhetőleg beálló nagyobb fogyasztás folytán abban a helyzetben leszünk, hogy azokat a cikkeket is, melyeket ma még magunk is beszerezni vagyunk kénytelenek, itteni gyárunkban állíthassuk elő.

Hazafias tisztelettel

Moskovits Farkas és Társa
cipő- és csizmagyar részvénytársaság.

TÁVIRATOK.

Hohenberg Zsófia főhercegnő (?)

London, márc. 3.

(Saját tud.) A Daily Telegraph közli a következő hirt: Párisi tudósítónk azt jelenti nekünk, hogy előkelő helyről szerzett értesülése szerint Hohenberg Zsófia hercegnőt, Ferenc Ferdinánd trónörökös nejét a király főhercegnői ragnra fogja emelni.

Megszavazták a vetobillt.

London, márc. 3.

Izgalmas ülése volt tegnap este az angol alsóházban. A vetobill fölött tartották a második szavazást. Éjjel 11 óra

után felállott Asquith miniszterelnök és kérte a vita berekesztését. Először Chamberlain pótvajaslata fölött szavaztak és azt 365 szavazattal 244 ellen elvetették. Ezután a vetobillt második olvasásban 368 szavazattal 243 ellen elfogadták.

30000 korona Blaha Lujzának.

Budapest, márc. 3.

(Saját tudósítónktól.) A főváros pénzügyi bizottsága ma Blaha Lujza részére 30000 korona segélyt szavazott meg. A segély a Nemzeti-színházról élvezett nyugdíj kiegészítésére szolgál.

Kiutasított magyar gyárigazgató.

Berlin, márc. 3.

(Saját tudósítónktól.) A kiutasítottak között egy magyar gyárigazgató is szerepel. A kiutasítást a diplomáciai beavatkozások folytán egy évre felfüggesztették. A gyárigazgató egyik legnagyobb magyar gyár vezére.

Rablógyilkosság a havasokon.

Déva, március 3.

(Saját tud.) A bunyáti havasokon egy kegyetlenül megcsönkített női hullát találtak. A vizsgálat során megállapították, hogy a meggyilkolt asszony Nastroi Lóra, dúsgazdag bunyáti nő, akít a gyilkosok ki is raboltak. A tetteseket még nem tudták kézrekeríteni.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.** 31

Mult az idő. Kocsizörgést, lódobogást hallottam; Jens Olaj hangja hallatszott az istállóból. El voltam csigázva, néha-néha csettintetem ajkammal. Kéblemben fájdalom lakott.

Sötétedett: egyre fáradtabb lettem, majdnem összeroskadtam a visszafeküdtem az ágyra. Hajamat simogattam, hogy megmelegítem vele a kezemet. Amint össze-vissza kuszáltam a hajszálakat, egész csomó haj maradt a kezemben, vagy szétszóródott a vánkoson. E pillanatban nem is gondolkodtam erről, mintha semmi közöm sem volna mindehhez; különben is maradt még elég hajam Erdőköttem, hogy megszabaduljak ettől a sajtóságos nyomástól, melyet minden tagomban éreztem; felültem, tenyeremmel a térdemre ütöttem s minden erőmből köhötem, aztán újra visszadőltem fekvőhelyemre. Semmi sem használt; nyitott szemmel, merev pillantással teküdtem ott. Aztán számba dugtam az ujjamat és szopogatni kezdtem. Agyamban megmozdult valami, egy örült gondolat, mely most kezdett kibontakozni. Ha beleharapnék? Huuorgattam s összecsaptam a fogaimat.

Felugrottam. Végre felébredtem. Ujjamból szívárgott a vér, melyet lenyaltam. Nem fájt; a seb nem volt nagy, de mintha magához tértem volna; megráztam fejemet s az ablakhoz mentem, hol egy rongyot találtam melyivel sebemet bekötözhettem. Szemembe könyök gyültek, lassan, csendesesen sídögáltam. Milyen nyomorult volt ez a vézna, összeharapdált ujjam! Istenem! Hová sülyedtem!

Egyre sötétedett. Ha volna gyertyám, még a befejezést is megirhatnám. Fejem megüszült, gondolataim is egészségesebbek lettek, most

trár nem szenvedtem, az éhséget sem éreztem úgy, mint egypár órával ezelőtt, holnapig még kibirom valahogyan. Addig hitelbe is adnak talán gyertyát? Van egy ismerős szatócsom, aki segít rajtam, ha feltárom előtte helyzetemet. A jó időkből ismert, mikor még kenyeret vettem a boltjában.

Kétségtelen, hogy bizik a becsületemben és segít rajtam. Hosszu idő óta most először keféltém ki ruhámat, leszedtem s hajszálakat kabátom gallérjáról s lementem.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Haltenyésztés Köröskisjenőn. Köröskisjenő község lakossága azzal a kérelemmel járult a földművelésügyi miniszterhez, hogy a község határában a Sebes-Körös holt ágában a létesítendő haltenyésztéshez a megfelelő ikrákat díjtalanul adományozza. A miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a kérelmet teljesíti és 25,000 drb ponty és süllő ikrát adományoz a községnek. Ezenkívül a haltenyésztés szakszerű vezetésére egy szakértőt is küld a községbe.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, márc. 3.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	866.50
Oszták hitel	—	—	675.50
4%-os koronajáradék	—	—	91.90
Államvasut	—	—	74B.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	506.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közuti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

Irányzat: Csendes

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

Meghívó.

A Belvárosi Takarékszövetkezet Nagyváradon 1911. március 16-án csütörtökön d. u. 5 órakor a Belvárosi Takarékpénztár helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja.

Nagyvárad, 1911. márc. 4.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Alapszabály módosítás.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság kiépítése.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete R. T.

Előleget nyújt terményekre, elfogadja azoknak bizománybani eladását, raktárból elad két és három oldalas pörkölt szalonnát napi ár mellett **Sertéshizlaldájában**

hizott sertéseket árusít naponta d. e. 7—9 óráig és d. u. 3—5 óráig.

Nagyvárad város tanácsától.

201—1911. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Nagyvárad hjt. város belterületén a Széles-utca végén Várad—Olaszi és Újváros város részek között a Sebes-Körös folyón át létesíteni szándékolt harmadik közúti hidnak

a) alépitményi és kapcsolatos munkáinak, b) vasfelszerkezetének készítése, szállítása, tzerelése a kapcsolatos munkáinak vállalatba adása céljából 1911. évi április hó 20 án d. e. 10 órakor a Városház bizottsági termében zárt-ajánlati tárgyalást fogok tartani.

Az alépitményi és vasfelszerkezeti munkákra együttesen, mint külön-külön is tehetőek ajánlatok. Ezenkívül az egész hidnak vasbeton szerkezettel való létesítésére is tehetőek ajánlatok, ezeknek azonban a hidépítéssel kapcsolatos munkákra is ki kell terjeszkedniök.

Az alépitményi és kapcsolatos munkákra vonatkozó műszaki művelet általános, részletes és különleges feltételek és az ajánlati minta, nemkülönbén a vasbeton szerkezetre érvényes különleges feltételek a városi mérnöki hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott az alépitményi ajánlati költségvetési űrlap és az ajánlati minta díjtalanul kapható.

Az ajánlati költségvetésben egységár rovátában a felajánlott egységárak arabsszámokkal és alatta betűkkel világosan kiirandók, nemkülönbén az egyes költségvetési összegek s azok végösszege is megállapítandó.

A vasbeton ajánlatok ajánlati költségvetéseire nézve a különleges feltételek határozmányai irányadók.

A vasszerkezetre vonatkozó szerződési minta ugyancsak a városi mérnöki hivatalnál tekinthető meg s ugyanott a hid keresztmetszeti elrendezésére, a vasszerkezet főbb méreteire vonatkozó és a városi villamosvasut vonának összeállítását és teher elosztását s chemasikusan feltüntető vázlatrajz is díjtalanul megszerezhető.

A vasszerkezetre vonatkozó ajánlatoknak tartalmazniok kell a szerkezet ajánlati maximális súlyát 100 kgm-kinti egységárát, a feltételek elfogadására vonatkozó kijelentést, valamint a szállítandó szerkezet vázlatrajzát.

Azon ajánlattevők, kik a munkát teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötesek már ajánlatukban képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni. Oly pályázók pedig, kik a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizoylatával igazolni.

Bánatpénzül az ajánlott végösszeghez képest 250,000 koronáig 5 százalék, ezenfelüli összeg után pedig 2 százalék teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban. Bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem annak letételét igazoló Nagyvárad város pénztára által kiállított letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

Az ajánlatok és mellékleteik szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. A borítékon megjelölendő a munkát, melyre az ajánlat vonatkozik.

Minden ajánlattevő köteles ajánlatában világosan kitenni, hogy a vállalati feltételeket terveket szóval a kiírás alapját képező egész műveletet ösmerik s magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Ajánlattevőket tett ajánlatuk azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett jogerős döntés nem történik, ellenben Nagyvárad város községét csakis a versenyárgyalás eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével.

Nagyvárad, 1911. február hó 21-én.

Komlóssy József

tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Dajkovits E.

f é n y i r o d á j á b a n
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
::: utólérhetetlen. :::

Szükségem lesz mintegy 550 drb
beállítani való nem átvészelt

süldőre 100 kgm súlyban.

Közvetítőt díjazok. Ajánlatokat kérek

Dr BERGL ERNŐ ügyvéd

Budapest, I. ker. Fehérvári-ut 8 sz. címre.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.
— közönséget, hogy —
Kert utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bár-
milyen e szakmába vágó
:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitünő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglős és kávéház bérője.

A Bihar megyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrenyi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Lédig Árpád

Arany Kereszt gyógyszerháza

Nagyvárad, Szent László-tér.
Alapítva 1742. (A román püspökség mellett.)

Aki az arca üdését megakarja őrizni, az csak **Lédig-féle Pármái ibolya arckrém**et használjon. :- Egy egész tégely 20 krajcár.

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér, csak

Lédig-féle Pármái ibolya arckrémet használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 krajcár.

1 db Pármái ibolya szappan 20 krajcár.

3

E F C O

Porosz-szalonnakészítő

a legkiválóbb

fűtőanyag

1 órai fűtés kb. 4 fillér

Nem porzik
Nem piszkít
Nem hagy salakot
Súlyhiány kizárva

EFCO

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

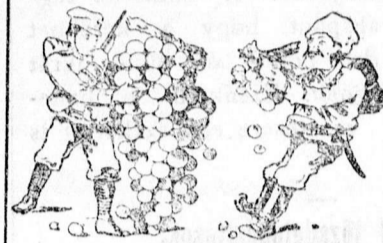
Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvetel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökerező vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választásban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Eltávolít minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabútorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz.

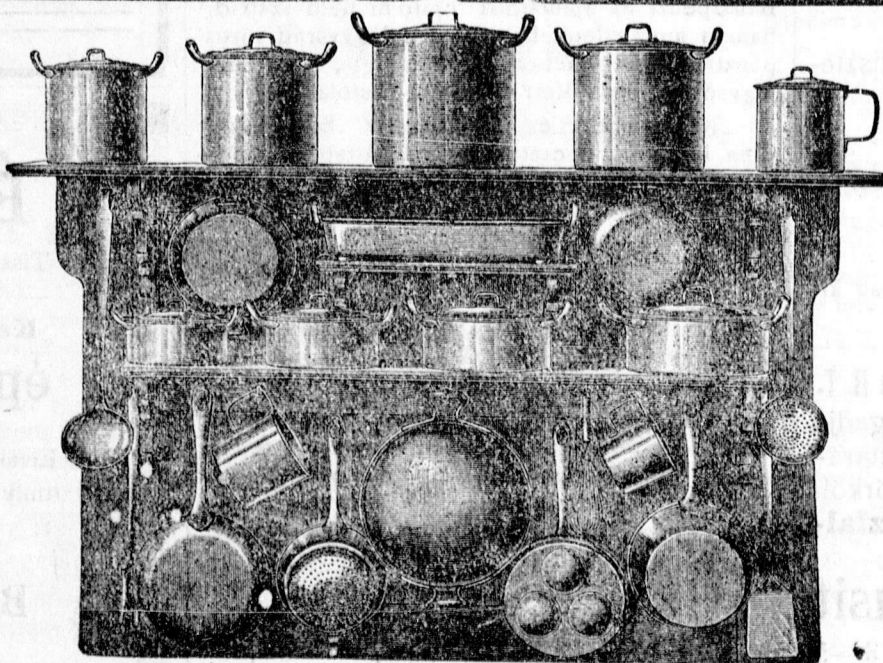
Telefon: 629. sz.

192

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern konyhaberendezések zománcos és tiszta alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbútorok u. m.:
szekrényággyal 3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.